

грунт і хату пустити в аренду, а мама нехай іде жити до міста. Так і зробили. Стара Копачиха виняла хатчину на самбірським передмістю і туди пішли жити обоє. Остап перебрав маму по міщанськи, аби з неї люди не сьміяли ся, та щоб сяк так приблизити її до міщанського життя, загадав вивчити маму читати.

Стара зразу жахнула ся на таку припозицію, але таки дала намовити себя. Вона соромилась. Та згодом привикла до того, читала залюбки книжечки, що їй приносив син. Стара мати не могла потім надякувати ся Остапови за його дбальсть. При помочи книжок і вродженої інтелігенції довела до того, що ніхто був би не вгадав, що ся міщанка до недавня була неписьменною молодницею на селі.

Удержували ся троха з студентів, що держала їх Копачиха на станції, а чайбільше з лекцій, які давав Остап, ну тай з аренди ґрунту щось капнуло.

Коли Остап пішов до Львова, лишив маму в Самборі. Туди пішла лише за ним слава доброго інструктора, яка придала йому кілька лекцій. З них не тільки жив сам, але ще й мамі прислав. Свій побут у Львові вважав він лише часовим і мрів лише про те, коли знов верне до Самбора і жити-ме з мамою. Вступивши тут до суду жив знов, як уже знаємо, з лекцій. Товариші звали його за для того Коменюшем. Був дуже пильний в уряді і зєднав собі признанє президента, який давав йому комісії де лише міг. Хоч дуже приятелював зі своїми товаришами, ніде не бував, оминав усі забави, оказії, сніданя. З початку дивили ся на нього з коса, приговорювали, посьміхували ся, та з часом привикли.

Він лишив ся "відлюдком" з двох причин: жалувал гроший і здоровля. Він був тої гадки, що коли по такій оказії не занедужає зараз, то певно пригадає ся се йому пізнійше. "Природа нічого не дарує". Хороби лякав ся найбільше задля мами.

— Вона на моїй совісти. Я її взяв із села, де була-б пішла замуж і жила сяк так, зробив із неї міщанку, значить, спалив за нею всі мости до повороту на село. Тепер мій сьвятий обовязок не дати їй бідувати.

Се повторяв він дуже часто перед своїм катехитом, з яким лучили його дуже сердечні відносини, які часто трапляють ся між розумним педагогом і учеником.